

Sporočilo za javnost

Luxembourg, 27. aprila 2021

Pregled področja, ki ga Sodišče doslej še ni raziskovalo: tveganja in izzivi, povezani s finančnimi prispevki, ki jih države nečlanice EU zagotavljajo EU in nekaterim državam članicam

Več držav nečlanice EU zagotavlja finančna prispevke EU in njenim državam članicam, vendar se pri upravljanju teh prispevkov pojavlja veliko tveganj. Nekatera od njih so posledica izstopa Združenega kraljestva iz EU. O tem Evropsko računsko sodišče poroča v danes objavljenem prvem celovitem pregledu te malo znane teme. Države Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA) zagotavljajo tudi neposredne finančne prispevke nekaterim državam članicam EU kot rezultat paketnih dogovorov, doseženih med pogajanjmi o dostopu do notranjega trga EU. S temi prispevki so povezani nekateri ključni izzivi pri zagotavljanju, da so prispevki sorazmerni s koristmi, ki jih prinaša dostop do notranjega trga, in da se z njimi dopolnjujejo ukrepi EU, hkrati pa omejuje tveganje dvojnega financiranja.

Približno 1 % prihodkov EU se zagotovi s prispevki 18 držav nečlanice EU. To je v obdobju 2014–2019 pomenilo približno 7 milijard EUR, pri čemer so največ prispevali Švica in Norveška (vsaka 2,2 milijarde EUR), Turčija (1,3 milijarde EUR) in Izrael (1,0 milijarde EUR). V zameno za te finančne prispevke države nečlanice EU pridobijo dostop do programov ali dejavnosti EU, kot je program Obzorje 2020 ali Erasmus+. Poleg teh prispevkov, ki se plačujejo neposredno EU, štiri države Efte (Islandija, Lihtenštajn, Norveška in Švica) nekaterim državam članicam EU vsako leto neposredno zagotovijo povprečno 0,5 milijarde EUR, ki so namenjeni dopolnitvi kohezijske politike EU z zmanjšanjem socialnih in ekonomskih razlik v EU in Evropskem gospodarskem prostoru.

„Namen tega pregleda je zagotoviti celovito sliko večinoma nepoznanih finančnih prispevkov držav nečlanice EU, ki se zagotavljajo neposredno EU in nekaterim njenim državam članicam,“ je povedal član Evropskega računskega sodišča François-Roger Cazala, ki je pristojen za pregled. „Pri delu

Namen tega sporočila za javnost je predstaviti glavna sporočila pregleda, ki ga je opravilo Evropsko računsko sodišče. Cel pregled je na voljo na eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Sodišča so se zdaj prvič pokazali izzivi, s katerimi se EU srečuje pri teh prispevkih in njihovem upravljanju.“

Eden od teh izzivov je spodbujanje transparentnosti in odgovornosti v korist zainteresirane javnosti in proračunskih organov, in sicer z rednim in podrobnim poročanjem o prispevkih vsake države nečlanice EU za vsak program ali dejavnost EU.

Kratkoročno je ključni izziv, na katerega so opozorili revizorji, tudi obravnavanje učinka izstopa Združenega kraljestva iz EU na prispevke, ki jih države nečlanice zagotavljajo EU. Zaradi tega učinka na izračun posameznih prispevkov se bodo prispevki držav nečlanic EU na splošno povečali.

Revizorji poudarjajo tudi izzive, povezane s prispevki, ki jih države Efte plačujejo neposredno nekaterim državam članicam EU (tj. ne v proračun EU) in nad katerimi institucije EU nimajo neposrednega nadzora. Ti prispevki se lahko razumejo kot nadomestilo za sodelovanje držav Efte na notranjem trgu EU. Medtem ko se pri pogajanjih nekoliko upoštevajo koristi, ki jih imajo te države od sodelovanja na notranjem trgu, pa so skupni zneski prispevkov rezultat političnega dogovora in njihov izračun ne temelji na posebni metodologiji. Izziv za EU je, da v prihodnjih pogajanjih s temi državami zagotovi, da bodo ti finančni prispevki sorazmerni s koristmi, ki jih prinaša dostop do notranjega trga.

Kar zadeva izvrševanje prispevkov, plačanih neposredno nekaterim državam članicam EU, obstajajo dva ločena zakonodajna okvira ter ureditve upravljanja, poročanja, notranje kontrole in revizije (za nepovratna sredstva Norveške/držav EGP in prispevek Švice za razširjeno EU). Ti prispevki dopolnjujejo kohezijsko politiko EU, ki temelji na tretjem, drugačnem sklopu predpisov in postopkov. Zato v nekaterih državah članicah za obravnavanje podobnih ciljev politike obstajajo tri različne ureditve upravljanja. Glavni izziv za kompleksen soobstoj treh ureditev upravljanja je obravnavati potrebo po uspešnem usklajevanju, čim bolj povečati dopolnjevanje in omejiti tveganje dvojnega financiranja ukrepov.

Informacije o ozadju

Za ta finančni pregled je bilo analizirano obdobje 2014–2019. V pregledu so preučeni prispevki za programe in dejavnosti EU na podlagi primerov programov Obzorje 2020 in Erasmus+ (kot največje prispevke za programe) ter prispevki držav Efte, ki se plačujejo neposredno nekaterim državam članicam EU (in pomenijo precejšnje zneske). V pregledu so obravnavani tudi prispevki, ki so bili neposredno zagotovljeni državam članicam, in sicer nepovratna sredstva držav EGP/Norveške in prispevek Švice.

Med 18 držav nečlanic EU, ki so v obdobju 2014–2019 prispevale v proračun EU, spadajo države članice Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA) (Islandija, Lihtenštajn, Norveška in Švica), države kandidatke za članstvo v EU (Albanija, Črna gora, Severna Makedonija, Srbija in Turčija), potencialne države kandidatke za članstvo v EU (Bosna in Hercegovina ter Kosovo), države evropske sosedске politike (Armenija, Gruzija, Izrael, Moldavija, Tunizija in Ukrajina) ter Ferski otoki.

Ta dokument ni revizijsko poročilo, temveč pregled, ki temelji na javno dostopnih informacijah, zbranih posebej v ta namen do decembra 2020.

Pregled Sodišča Finančni prispevki, ki jih države nečlanice EU zagotavljajo EU in državam članicam, je na voljo na spletišču Sodišča (eca.europa.eu) v 23 jezikih EU.

Kontakt za medije

Tiskovni urad Sodišča: press@eca.europa.eu